

NOORD-BRABANDER.

Zaterdag 5 Januarij

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

Dit blad verschijnt driemaal per week, en wel Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. De prijs van hetzelfde is ƒ 3-00 per drie maanden; franco tol aan het naaste Postkantoor ƒ 3,50. Advertentien worden tegen betaling van 15 cents per regel en diegenen welke geene 5 regels belopen, tegen 75 cents geplaatst, behalve voor iedere Advertentie 35 cents voer aan het Rijk verschuldigde Zegelregten; de Advertentien, Bekendmakingen en andere Stukken, behooren op ongezegeld papier, franco te worden ingezonden aan het Bureau van den Noord-Brabander te 's Hertogenbosch.

KERKELIJKE STAAT.

ROME.

De grootvorst tronopvolger van Rusland is den 16 afstier aangekomen. Eene groote menigte was hem te gemoet getrokken, op het uur dat hij verwacht werd, doch vernam kort daarop dat de Vorst reeds langs eenen anderen weg, zonder eenig geweld, de stad bereikt had en in het voor hem gereed gemaakte paleis van den Vorst Odescalchi afgestapt was. Den 17 heeft de grootvorst een bezoek bij den Paus afgelegd.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 1 Januarij.

Een Duitsch dagblad maakt eene particuliere Correspondentie uit het Oostenrijksch Gallicie bekend, waarin gemeld wordt dat dit land van joden overstroomt die de zuidelijke provincien van Rusland verlaten hebben, om zich aan de gedwongene rekrutering, die voor den gewonen tijd aldaar plaats heeft, te onttrekken.

Onze Gouverneur generaal, voegt de Correspondent er bij; de Aartsbischop Ferdinand d'Este, heeft aan al de autoriteiten last gegeven, om de geemigreerde joden uit Rusland gunstig te ontvangen, om aan hun dte van bestaansmiddelen beroofd zijn drie stuivers daags en een brood van zes ponden alle vijf dagen uit te deelen. Om hen, zoo zij zulks verlangen, werk door den landbouw in de domeinen van de kroon te verschaffen en hun te helpen om bij particulieren bezigheden te vinden. Deze groote welwillendheid, welke ons gouvernement jegens de vreemde joden aan den dag legt, terwijl het niets doet om de gesteldheid der inlandsche joden te verzachten, moet noodzakelijk een staatkundig oogmerk hebben, en dit doel is gemakkelijk te raden door hen die den loop, welke het Kabinet van Weenen sedert eenigen tijd volgt, hebben nagegaan.

Het naderen van gebeurtenissen brengt groote bezorgdheden te weeg. Een Pruisisch Dagblad, vreesende voor opstand deelt de volgende maatregelen van zachtheid mede, die alleen strekking hebben om de gemoeden in de Rijn provincien te bedaren.

De besluiten nemen eenen anderen keer en hebben tot de genade en goedertierenheid over. De beweging te Keulen zal niet als misdad van hoog verraad behandeld doch de beklagden naar de gewone regelen verzonden worden. Men beweert zelfs dat er meerdere intrenting aan de drukpers zal gegeven worden. Dit middel zou men te baat nemen om het publiek opinie te verlichten. Het besluit van den raad van state over deze belangrijke gebeurtenissen der inwendige staatkunde zal waarschijnlijk ter kennis van het publiek ten spoedigste worden gebracht.

Het arrest geslagen tegen den aartsbischop van Posen, waarbij de prelaat tot eenige jaren gevangenisstraf wordt verwezen, zal waarschijnlijk niet worden ten uitvoer gelegd, tenzij Mgr. Dunin daartoe nieuwe aanzoeken mocht doen.

Men zou nog al eenige hoop kunnen koesteren om met het Hof van Rome in bevrediging te komen, indien de partijen van den Kardinaal Lambruschini en van den Oversten der Jesuiten pater Roothaan, op den Heiligen Vader geen invloed hadden.

Om nu een krachtig verzoenings middel onder de bevolkingen te vinden moet men de gevangenis-deuren openen om aan de kudden de herders en gevangene prelaten terug te geven en openbaar de overeenkomsten met de heiligen sloot gesloten, ten uitvoer te brengen.

De afgevaardigde Grote heeft in de vergadering der standen van Hessen-Darmstadt voorgeslagen; de in Keur-Hessen geldende wet volgens welke het huwelijk alleen als eene burgerlijke overeenkomst beschouwd wordt, in al de overige deelen van het Groothertogdom

in te voeren, ter voorkoming van soortgelijke moeijelikheden die dien opzigt als thans in onderscheidene gedeelten van Pruisen bestaan.

— De opperpostmeester Prins Maximilian von Thurn en Taxis, te Regensburg, zal in het huwelijk treden met vorstin Mathilde van Oettingen-Spielberg, kleindochter van den onlangs overleden beijerschen veldmaarschalk von Wrede.

— In den nacht van den 24 jl. is de uitgebreide kroot-suikerfabriek van de Freiburgsche maatschappij, nabij Offenburg, met al den daarvoorhanden zijnde voorraad, eene prooi der vlammen geworden.

— Uit berichten van Malta verneemt men, dat de Engelsche lijnschepen Rodney en Pembroke, en de corvet Dido, van den mond der Dardanellen komende, aldaar gearriveerd waren, na op den 7 dezer door een zwaar onweder te zijn overvallen, waarbij de bliksem in de Rodney geslagen was, en wel, in de nabijheid der kruikhamer, zoodat het gelukkig was, dat men den boord binnen weinige oogenblikken had kunnen meester worden.

— Blijkens de laatste berichten uit 's Gravenhage zal de Nederlandische Regering vooreerst geene buitengewone militaire maatregelen, ten gevolge der krijgstoerusting in België, in het werk stellen. In weerwil van al de door België genomen maatregelen tot het voeren van oorlog mag men niet grond gelooven dat het Hollandsch-Belgische geschil vredelievender wijze zal vereffend worden.

(Pr. St. ZL)

— Hanover, 26 December. Naar men uit eene zeer goede bron verneemt zal de algemeene vergadering der Staten in de maand Februarij wederom worden bijeen geroepen. (Hamb. Corresp.)

— Dit Konstantinopel wordt onder dagteekening van 5 December aan de Allgemeine Zeitung geschreven:

„Ik haast mij bij voorraad een leugenachtig gerucht tegen te spreken, hetwelk hier in omloop is, en waarschijnlijk ook naar Duitschland zal verspreid worden, dat namelijk twee Engelsche oorlogschepen zich met geweld den doorloft door de Dardanellen zouden geopend hebben. Dit gerucht is volstrekt ongegrond. De Engelsche schepen die tot hertoe aan den ingang der Dardanellen ten anker hebben gelegen, zijn gereed om naar Malta terug te keeren en met dezelve de Britsche zee-officieren, die hierwaarts gekomen waren om hunne dienst aan de Porte aan te bieden, welk aanbod echter, gelijk men reeds weet, niet aangenomen is.

De Engelsche Gezant, lord Ponsonby, is thans van eene vrij ernstige ziekte nagenoeg hersteld. Indien de Engelsche invloed alhier in den laatsten tijd eenigzins afgenomen heeft, dan moet de ziekte des lords voorzeker als eene hoofd-oorzaak daarvan beschouwd worden, die hem belette in persoon de verlangingen van Engeland te verdedigen.”

ENGELAND.

LONDEN, den 31 December

De Redevoeringen van de Heeren O'Connor en Vincent hebben doen zien, welk het geheel verschil is tusschen de reformisten-Catholijken en de reformisten-radicalen. De nieuwe statuten der maatschappij genaamd de voorlooper (Precurseur) van Ierland, die de Engelsche dagbladen thans doen kennen, bewijzen nog heter wat de zaak van O'Connell van die der demmoratische opstandelingen van Engeland afzondert.

Zie hier de voornaamste artikelen dezer nieuwe constitutie. De grondslag en het eerste voorwerp der maatschappij is eene

onveranderlijke gehechtheid en getrouwheid aan Hare Majesteit de Koningin Victoria en hare afstammelingen.

„Het tweede voorwerp dier maatschappij is om het verkiezingsrecht op het manniſche en vrouwelijke volk op eenen elken voet te brengen, met in de drie gedeelten des vereenigd koninkrijks te overneemen alles het een natie en voor elk voor een is.

„De maatschappij verlangt voor Ierland eene billijke en redelijke vertegenwoordiging in het Parlement. De maatschappij is bij gevolg van gevoelen, dat de geheime stemming in het geheel vereenigd koninkrijk moet ingevoerd worden.

„De maatschappij zal met de reformisten mede werken om de driejarige parlementen te verkrijgen. Lieden van alle godsdienstige gezindheden en tot welk liberaal gevoelen en kleur die mogten behooren, kunnen tot de verwezenlijking van dit voorwerp mede werken.

— De *Morning Post* deelt het volgende omtrent de vredelievende gesteldheid der mogendheden mede:

Onder de uittreksels der Hollandsche dagbladen door al de tolken der drukpers van Londen bekend gemaakt, vindt men een artikel in het *Handelsblad*, houdende dat het engelsch gouvernement aan het Belgisch bestuur eene nota heeft gerigt om hetzelfde kennis te geven, dat het eerste kanonschot door de Belgen tegen den Duitschen bond of eenen anderen staat, als eene oorlogs-verklaring tegen Europa zal beschouwd worden. Het Hollandsch dagblad gaat zelfs zoo ver om de juiste dagteekening dezer krachtige nota op te geven. Wij kunnen dit alles op de volledigste wijze logenstraffen. Aan het Belgisch gouvernement is geene zoodanige aanbeveling geschied. Engeland zou het recht niet gehad hebben in naam van gansch Europa te spreken en de welvoegelijkheid en betamelijkheid veroorloofden hetzelfde niet die dreigende taal te voeren, alvorens de conferentie de eind-beslissing aangenomen, de bewoordingen dezer oplossing aan Belgie medegedeeld en het stellig advies dezer laatste mogendheid had ingewonnen, hetwelk voornemens was eenen krachtigen tegenstand te bieden.

— Een inwoner van Preston, genaamd *Lewis*, heeft twee dochters bij zijne eerste vrouw gehad, de oudste dezer dochters is met een inwoner dezer stad gehuwd, genaamd *Wills*; deze laatste had bij zijne eerste vrouw eene dochter verwekt, die met *Lewis* getrouwd is; deze laatste heeft bij zijne vrouw een zoon gehad. De tweede vrouw van *Wills* kan zeggen: Mijn vader is mijn zoon, en ik ben de moeder mijner moeder, mijne zuster is mijne dochter en ik ben de grootmoeder van mijnen broeder.

— Eergisteren hebben de Oostenrijksche, Russische, Fransche, Turksche en Hanoversche gezanten op het bureau van buitenlandsche zaken gearbeid.

— De predikant *Stephens*, die meermalen de overheid uitgedaagd had om de handen aan hem te slaan, is laatstleden donsdag te Ashton onder Lyne door twee officieren van politie in hechtenis genomen, als beschuldigd van deelneming aan eene verboden volksvergadering te Leigh, in welke hij zich, bij gelegenheid dat over de graanwetten gehandeld werd, eene hoogst oproerige taal zou veroorloofd hebben.

— Het linesschip *Russell*, van vier en zeventig stukken, is van Lissabon, en het linesschip *Malabar* van Bermuda, te Portsmouth gearriveerd, in welke zeehaven de koninklijke school voor de zeevaart weder hersteld zal worden.

— Uit Canada zijn, volgens de verzekering van sommigen, gewichtige tijdingen ontvangen. Te Quebec hebben ongeregelde plaafs gegrepen, en de militie heeft geweigerd de wapenen op te vatten, omdat zij, bij de vorige troebelen, hare soldij niet heeft ontvangen. Het 36ste regiment had order bekomen om zich van Halifax naar Canada te begeven; maar welke colonie ook nog meerdere troepen uit Engeland zouden gezonden worden.

FRANKRIJK.

PARIJS den 2 Januarij.

De oplossing der Hollandsch-Belgische zaak gaat niet voor uit. De natie alleen schijnt deszelfs heldhaftig besluit te bekrachtigen om alle aanvallen die door vreemden zouden geschieden, door de wapenen te keer te gaan.

(*L'Univers*).

— De *Sentinelles de l'Armée* geeft eene statistiek op waaruit blijkt dat de Fransche korpsen, die zich op de belgische grenzen vereenigd vinden en wel van Luneville tot Duinkerken, in afwachting der gebeurtenissen bijna een geheel van dertig duizend man uitmaken.

— De heer *Merlin de Donai*, oud conventionneel is den 26 December overleden. Hij is christelijk gestorven. Sedert eenige

weken had hij een priester uit zijne parochie gezien. De gevegens van geloof welk hij herhaaldelijk met volle kennis van zaken in tegenwoordigheid zijner familie en eene zuster van liefde, die hem gedurende zijn laatste ziekte heeft bijgestaan heeft aan den dag gelogd leverde de hoop dat God hem in zijn genade zal ontvangen. De onbetwistbare huld van de godsdiensbeweizing. Moet dit voorbeeld nog navolgers vinden!

— De koning hebben hun dres aan den Koning gegeven, en daarop het volgende antwoord heeft gegeven.

„Mijnheeren de Pairs!

„Ik ben zeer getroffen over twee gelukwenschingen wegens de geboorte van mijnen kleinzoon, en dit nieuw bewijs uwer gevoelens voor mijne familie en voor mij is mij zeer dierbaar.

„Ik ontvang met een levendig genoegen de verzekering van het voortduren van die ondersteuning, welke de kamer der Pairs steeds aan mijn gouvernement gegeven heeft, en van de medewerking die zij daaraan met zoo veel volharding en goed gevolg heeft verleend. Die verzekering is tevens eene zeer aangename belooning voor mijnen arbeid en een waarborg van de duurzaamheid van die eendragt tusschen de groote magten van den staat, welke het beste en meest hechte onderpand voor het bevestigen onzer constitutionele instellingen, en voor de rust en welvaart van Frankrijk oplevert.

De kamer der gedeputeerden heeft de groote deputatie benoemd die den Koning bij de vernieuwing van het jaar gaan gelukwenschen.

— Te Cadillac is een oproer uitgebarsten onder het volk, dat eene vermindering in de belasting op het stedelijk octrooi eischte. Van Bordeaux is eene compagnie van het 37ste regiment van linie met eenige gendarmes, derwaarts gezonden. Ook hebben de Procureur des Konings en de Regier van instructie zich naar die stad begeven.

— Volgens de laatste tijdingen van Mexico, schijnt het dat de Fransche zeemagt aldaar niet sterk genoeg beschouwd wordt om met hoop op een gunstigen uitslag een aanval te wagen, zoodat men besluiten zal om de vloot van den admiraal *Baudin* te vergrooten, en tot dat einde een eskader, denkelijk onder de orders van den admiraal *Massieu de Clairval*, naar zee gezonden zal worden.

BELGIE.

BRUSSEL den 2 Januarij.

De volgende proclamatie welke ook door het *Journal de la Haye* wordt medegedeeld is aan de heeren studenten aan de hooge school te Luik gedaan.

Studenten!

Onze regten zullen met volharding en moed verdedigd worden. De Koning heeft het beloofd, de kamers hebben zulks toegejuicht en het volk werd gerust gesteld.

Sedert dien tijd maakt een ieder zich gereed; vrijwillige korpsen rigten zich overal op; men verwacht alleen de oorlogskreet om onze bedreigde broeders ter hulp te snellen.

De studenten der universiteiten zijn aan de algemeene beweging niet vreemd gebleven; Brussel heeft den Standaard ontrolt, om welke Gent, Leuven en Luik zich met geestdrift geschaard hebben.

Broeders, benoemd door u tot leden van het provisioneel comité, wij hebben niet noodig om u de edele zaak voor welke gij u zoen hevig verklaard hebt, te herinneren; laten wij vereenigd, moedig en rustig zijn; laten wij de kwalijk gezinden hiervan onderrigten.

In September hebben onze broeders uit Luxemburg en Limburg hun bloed voor ons vergoten; thans is het aan onze beurt om hetzelfde voor hun te vergieten.

Denk er wel aan, broeders, met laaghartig de bedreigde provincien te verlaten zult gij de eer en de overeenstemming der volken verliezen.

Het provisioneel Comité tot Organisatie: *Simons*; Advokaat President, *Breyer* Student in de geneeskunde, Vice President, *G. Guinat*, Student in de wijsbegeerte, Secretaris *F. Lincé*. Kandidaat in de regten Secretaris, *P. J. A. Estelens* Kandidaat in de letteren, Secretaris, *Tedesca* Student in de geneeskunde, Secretaris.

— De zitting van de kamer der vertegenwoordigers is tot den 15 dezer geadjourneerd.

— Het getal schepen, die in het vorig jaar Antwerpen zijn binnengekomen, bedraagt 1538, houdende te zamen 257,048 tonnen; zijnde eene vermeerdering op 1837 van 112 vaartuigen en 32,018 tonnen. Het getal belgische schepen bedraagt 346, zijnde 11 meer dan het vorig jaar; dat der Engelsche 247, zijnde 7 minder dan

het vorig jaar; het getal der aangekomen Amerikaanse schepen is daarentegen van 42 tot 82 gestegen.

NEDERLANDEN.

AS HERTOGENBOSCH den 4 Januarij.

Advies van den Mr. J. L. A. Luyben, uitgesproken in de zitting van den 14 December 1838 bij de beraadslaging over de Begrootings wetten voor 1839.

Ik heb eenige leden een donker tafereel van bezwaren tegen de in beraadslaging gebrachte Begrootings-wetten zien ontrollen. Die leden echter vonden het correctief hinner *Jeremiade* in de staatkundige omstandigheden van het oogenblik, welke hen nopen zouden, om voor de wets-ontwerpen te stemmen.

Ik deel niet in het gevoelen, veel min in de beweegredenen van die sprekers.

Ofschoon bereid, om de Regering tegen onze vijanden naar buiten te ondersteunen, zie ik niet, dat ik daarom de verkeerdheden, de gebreken in het inwendig bestuur des Rijks niet zoude kunnen aanwijzen en eene begrooting, welke zulke gebreken bestendigt, afstemmen, zonder aan ons belang naar buiten te kort te doen.

Wanneer ik op de begrooting van den Staat zie, dat hieruitgaven zijn overdreven; daar geheele administratiën van dezelve weggelaten, ginds posten van bezoldiging gebragt voor ambtenaren, die meer geschikt zijn, om misnoegdheid onder de ingezetenen te verwekken, dan om goede orde te bevorderen, verder inkomsten van den Staat aan de beoordeeling der Staten-Generaal onttrokken, dan ben ik verplicht, zulke begrooting te verwerpen, vooral om het laatste gebrek, dewijl zij daardoor naar mijn oordeel, ongrondwettig wordt.

Ik herhaalt, dat ik bereid ben, de Regering in hare staatkundige aangelegenheden te ondersteunen, en hoop, daarvan eertlang, door mijne stem op een aan ons bereids voorgedragen wets-ontwerp, het bewijs te zullen kunnen geven.

Dit heb ik vermeend, te moeten zeggen, om den schijn niet aan te nemen, dat ik, tegen de begrooting stemmende, het Gouvernement in de buitenlandsche aangelegenheden zoude willen laten in de steek zitten. Ik zeg dit in tegenstelling van datgene, wat andere sprekers heeft gendopt, om thans die wet, in weerwil hinner gegronde bezwaren tegen dezelve, aan te nemen.

Onder plegtige belofte van de regering steeds te zullen ondersteunen, wanneer het onze nationale eer en onafhankelijkheid geldt, zal ik tegen eene begrooting stemmen, welke en in de uitgaven en in de inkomsten aan zoo vele gebreken mank gaat, en, als louter binnenlandsche aangelegenheid, geene verkeerde uitwerking naar buiten hebben kan.

Dit weinig moest ik zeggen, om mijne stem te motiveren.

Relevante, uitgesproken door den Heer Mr. R. P. Romme in de zitting van den 18 December II. bij de beraadslaging over het ontwerp van wet betreffende de ligting der Nationale Militie.

Ik vraag het woord niet om de wet thans in discussie te bestrijden. Ik vind mij daarin wederhouden door de staatkundige gesteldheid waarin op dit oogenblik Europa zich geplaatst ziet; de zoo lang aangegeven herziening der wetten op de Nationale Militie behoort voorzeker onder onze eerste behoeften, dan ik erken het moeilijke en in vele opzichten bezwarende aan deze taak verbonden. Hoe lang de onzekere toestand, waarin wij als nog verkeeren, niet zal opgehouden hebben te bestaan.

Het eenige doel, dat ik mij heb voorgesteld, bepaalt zich bij een tweeledig verzoek aan den Minister alhier tegenwoordig, namelijk dat Zijne Excellentie naar zijne wille bijdragen: in de eerste plaats tot de zoo veel mogelijke verlichting in de dienst-prestatie van zoodanige lotelingen in 1839 als ten gevolge dezer Wet voor de dienst zullen worden bestemd, en die door zwakheid van gestel als anderzins, minder in staat zullen bevonden worden om de vermoetenissen daaraan verbonden, te wederstaan; en in de tweede plaats om de dienstplichtigen in eene milde nitroiking van verloven, zoo verre die naar gelang van omstandigheden zullen kunnen verleend worden, te doen deelen, en wel bijzonder en bij voorkeur die, welke door derzelve families minder kunnen gemist worden; ook zal de dienstdienst beter worden verrigt, naar mate deze drage-lijker wordt gemaakt.

— Zijne Exc. de Minister van Financien heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat dagelijks (zon- en feestdagen uitgezonderd), te beginnen met deze maand Januarij, bij de Nederlandsche Bank te Amsterdam, en ten kantore van de overige Agenten van den Algemeenen Rijks kassier in de hoofdplaatsen der provincien, als mede te Rotterdam, en vervolgens respectievelijk na de verschijndagen in 1839, zal worden gevaceerd tot de voldoening van

de twaalf maanden renten, tegen vier ten honderd, op de onopgezegd gebleven schatkistbiljetten, ingevolge de wet van 28 april 1834 uitgegeven (f 24 voor die van f 600, f 12 voor die van f 300 en f 6 voor die van f 150), en zulks tegen gntantie, kosteloos ten kantore voormeld verkrijgbaar; terwijl, alsmede ten dage en plaatse voormeld, achtereenvolgelijk gevaceerd zal worden tot de intrekking, met bijbetaling van de twaalf maanden renten, telkens alsdan daarop verschenen, van de opgezegde schatkistbiljetten, rentende vier ten honderd, welke, overeenkomstig art. 5 van gezegde wet, echter alleenlijk ter aflossing zullen vermogen aangeboden te worden ten kantore zelve alwaar in der tijd, naar aanleiding der bekendmaking van het Ministerie van Financien, van 13 Augustus 1834, hunne opzegging is geschied.

Wij zijn verzocht het volgende te plaatsen.

Bozmeer den 26 November 1838.

Heden hadden wij het genoegen, onder voorafgegane leiding van den Heer C. H. J. Franken, Rector aan de Latijnsche Scholen alhier, bij het jaarlijksch Schoolfeest van ons gymnasium, aange-naam verrast te worden door eenige jonge lieden, welke, betrekkelijk hun onderrigt, toepasselijke voorlezingen hebben gehouden.

Vele aanzienlijke ingezetenen, uit deze en omliggende gemeenten, tot het bijwonen dezer plegtigheid uitgenoodigd, hebben dezelve met hunne tegenwoordigheid vereerd en daardoor de studerende jeugd, tot verderen ijver in hun onderrigt, met de grootste belangstelling aangemoedigd.

De eerste voorlezing werd gedaan in het Latijn door den jongeling H. Kerstens, voornamelijk ten doel hebbende, zijne medeleerlingen tot het verkrijgen van nuttige kennis aan te sporen, als waardoor alleen zij zich konden voorbereiden, eenmaal, brave en geschikte leden in de maatschappij te worden.

De Tweede, in het Nederduitsch, werd voorgedragen door Jonkheer L. van Sasse van IJssel. Deze had tot onderwerp het leven van Horatius en de beoordeeling zijner Satiren, ten opzichte van derzelve geest en strekking, waarbij hij tevens deed opmerken, dat de namen van personen, tegen welke hij zijne satiren rigtte, niet die zijn van wezenlijk bijzondere personen, maar door hem, als meer met den geest der satiren overeenkomende, waren verzonnen.

De derde voorlezing, ook in het Nederduitsch, door L. Spoorman, behelsde het leven van Phaedrus; waarin de oorsprong der Fabel, bij de Grieken en Romeinen opgespoord en betoogd werd, dat de Satire als eene dochter der Mythe moest beschouwd worden.

Na de lezing dezer drie stukken volgde, als eene verrassing, door C. Daniels, leerling op de Fransche Kostschool bij den Heer C. R. Dulje alhier, eene declamatie van een Duitsch Dichtstuk uit Lichtwehr's Fabelen, ten titel voerende: „Die Seltsamen Menschen”; waarmede de gedane voordragten werden besloten; terwijl de Heeren en Dames, voldaan over de welgeslaagde pogingen van den Rector bij de studerende jeugd, hunne tevredenheid deswegens, door luide bewijzen te kennen gaven.

STAATSRAAD IN FRANKRIJK.

Volgens loopende geruchten zal de staatsraad in Frankrijk eerstdaags met zeer gewigtige en veelvuldige werkzaamheden overladen worden. — Zoo als algemeen bekend is, zijn de petitiën in Frankrijk thans aan de orde van den dag; en men spreekt er van dat de slagters en de vleeschverkoopers overal bezig zijn petitiën te ontwerpen en te teekenen, en formele klachten te doen tegen de vaste bullen der Bisschoppen; waarbij het gebruik van vleesch gedurende de vaste geheel of gedeeltelijk verboden wordt, en welke bepalingen niet alleen ten nadeele strekken van de slagters en vleeschverkoopers, maar nog daarenboven van de plaatselijke octrooijen en belastingen, want ofschoon het aantal niet gering is, vooral in de steden, die zich daarvan ontslagen beschouwen, zijn er evenwel nog velen die de kerkelijke verordeningen opvolgen.

Wel is waar dat deze verordeningen sedert het begin der kerk bestaan hebben, maar bij de toeneming der verlichting wordt het eenmaal tijd daaraan paal en perk te stellen, en waarom zoude de staatsraad hieromtrent minder onbevoegd zijn daarvan kennis te nemen dan van de beoordeeling in hoe verre een Bisschop zijne magt is te huiten gezag in het weigeren der laatste H. Sacramenten en eene kerkelijke begravenis, van iemand die gedurende zijn leven met den godsdienst gespot heeft, en bij zijn afsterven de door hem gegeven ergernis, zoo in zijn openbaar leven, als in zijne geschriften niet wil herstellen.

De staatsraad in Frankrijk is te zamen gesteld uit personen van onderscheidene kerkgenootschappen en godsdienstige gevelens, en wanneer deze zich bevoegd beschouwen over eene zaak die tot het kerkelijke van den Roomsche Katholijken godsdienst behoort, te oordeelen en eenen Bisschop te censureren, over de weigering van

eene kerkelijke begrafenis, zoo als in het geval van den graaf de Montlosier, waarom zal dan dat hoog staats college zich de belangen van zoo een aantal slagters en vleeschverkoopers niet mogen aantrekken? — Het is waar, de graaf de Montlosier heeft in zijn leven tot eene aanzienlijke familie behoord en was pair van Frankrijk, maar het bestuur van dezen staatsraad kan de zaak niet meer veranderen, noeh voor hem de poort van den Hemel openen, want er is zeer aan te twijfelen of de H. Petrus het besluit van censuur van den staatsraad wel zoude eerbiedigen, wanneer zelfs hem dat stuk op eene regertijke wijze konde worden geinsinueerd.

Mogelijk zijn de leden van den staatsraad tot het nemen van voormeld besluit over gegaan uit vrees of zij mogelijk bij hun afsterven in hetzelfde geval als de graaf de Montlosier zullen verkeeren, ~~en van zich niet zullen kunnen verlossen~~ het voorbeeld te volgen van den zeer geleerden en algemeen beroemden *Martin de Douai*, die in tijds zich met de kerk openlijk verzoend heeft, dan ingeval zij zulks niet doen, zal het met hun even als met den graaf de Montlosier eene afgedane zaak zijn en blijven, die niet meer te herstellen is, om dat men moet verwachten, dat het besluit van den raad het gedrag der Bisschoppen niet zal veranderen. — Maar met de slagters en vleeschverkoopers is het geheel anders gelegen; deze worden gedurende hun leven, door de vaste ballen in hun bestaan benadeeld, en ingeval de Bisschoppen niet bevoegd zijn, volgens de verordeningen der kerk de H. Sacramenten en de kerkelijke begrafenis te weigeren, aan die genen die de voorschriften der kerk niet willen opvolgen, zijn zij even onbevoegd, de opvolging der kerk regelen nopens de vaste voor te schrijven, waardoor anderen in hun tijdelijk bestaan worden benadeeld.

Indien het gedrag van den Bisschop van *Clermont*, in het oog van den staatsraad een *Cas D'abus* is, moet men met den Heer de *Cormenin* bekennen, dat de handelingen van het Staats-Collegie, meer algemeen als een *Cas D'abus* zullen worden beschouwd.

ZEEVAART.

Hebben wij ons in vorige artikels beijverd om onze achterlijkheid in sommige deelen van ons zeezeven te doen opmerken, wij vinden ons gedrongen, telkens wanneer zulks door herhaalde rampen wordt bevestigd, zoodanig verzuim, als waaraan die rampen hoogwaarschijnlijk moeten worden toegeschreven, onbewimpeld aan den dag te brengen.

Het verzuim dat wij op het oog hebben is ons gebleken uit de steeds toenemende verzeelingen op blinde klippen, banken en eilanden, van allerlei groote schepen in den Indischen Archipel. De reden van dit verzeilen kan en moet, voor het grootste gedeelte, gezocht worden in de slechtheid der zeekaarten van onze O. I. bezittingen. Men wane niet dat wij de zeekaarten van Noxie, Lauzic en Horzburgh niet kennen; neen! Wij danken deze Engelsen voor hetgeen zij ons geleverd hebben, maar meenen dat het Indisch gouvernement na een vernieuwd bezit onzer kolonie van een en twintig jaren wel nieuwe kaarten had behooren te doen opnemen. Ja, zal men zeggen, er bestaat eene Commissie in Indië voor de verbetering der zeekaarten en wat zal het bestuur meer doen? Is dan het benoemen van, en betalen aan die Commissie genoeg? en moest men niet toezien, dat men wat bevoegd? Wat heeft die Commissie tot nu uitgevoerd? Zoo verre ons bekend is niets, en zelfs, zoo wij ons niet bedriegen, voorstellen van een Zee-Officier hup in Indië ter verbetering aangeboden, zonder het minste gevolg gelaten! Die Commissie heeft dan bestaan..... en is weder ontbonden!

Immers niet alleen dat de kostbare stromboot *Willem I*, die de Regering schatten gekost heeft, door het verzeilen op de *Eucipara* eilanden, dien ten gevolge is verloren gegaan, en dat het behoud van zoo vele menschenlevens daarbij op het spel heeft gestaan, maar op nieuw verneemt men dezer dagen tweemerkwaaardige rampen van gelijken aard aan dezelfde omstandigheden toe te schrijven, namelijk het volslagen gebrek aan naauwkeurige zeekaarten; het eene is de lijding dat de *Mandaria* een Amerikaansch schip gevoerd door *Kapt. Symonds*, van Canton naar New-York, op de klip bij *Poelodapoer* gestrand en dadelijk gezonken is, het andere de *brilke Courier*, *Kapt. Kingdom*, welke met eene rijke lading, bij *Kissing* en *Ceram* is gestrand, waarbij naauwelijks de manschap met zwemmen gered is. Ook de *Staats Courant* van 27 December deelt ons eenig berigt van die stranding mede, hebbende dezelve plaats gehad op het Rif van *Ceram*; waarschijnlijk zal dat vergaan geschied zijn op eene blinde klip in de straat tusschen de eilanden *Kissing* en *Ceram* Laut.

Het is te bejammeren dat de regering, die zoo veel ijver heeft aan den dag gelegd in het weren der zeeoverrij in den Indischen Archipel, en daardoor zoowel als door het geheele beheer van Neerlandsch Indië den Engelschen gewezen gouverneur van die bezittingen, wijlen *Sir Stamford Raffles*, die ons bestuur zoo zeer miskende, logenstraff, in dezen zoo achterlijk is gebleven.

Men denke niet, dat wij hier zonder grond klagen, neen! men werpe slechts een vluchtigen blik op de Engelsche kaarten van den Nederlandseken Oost-Indischen Archipel, de eenigste kaarten die wij tot nog toe gebruiken, en men zal verstomd staan, als men bij zoo menige bank, klip, enz. de woorden „*twijfelachtig*” vindt aangeteekend; wij vragen slechts aan wien ligt de taak: dat *twijfelachtige*, in eene zekere en juiste ligging te veranderen?

Hoe het zij, wij maken de bevoegde autoriteit en allereerst de Hooge Regering op dit verzuim met de noodige bescheidenheid opmerkzaam, omdat de daartoe door haar aangestelde commissie of de nog aanwezige leden daarvan dusverre geslaagd zijn die zaak te doen insluimeren, en bidden haar nog acht te geven op de behoeften onzer Zeevaart in die rijke streken, welke ons de goddelijke Voorzienigheid zoo wonderlijk gespaard heeft, tot ondersteuning van ons dierbaar Vaderland, en waarvan wij het voortdurend bezit alleen mogen verwachten bij een wijs beheer en ijverige behartiging der middelen tot behoud van dezelve, waaronder de Zeevaart, althans in den Archipel wel de eerste plaats bekleedt. En wat is sterker bewijs van verzuim derzelve dan de aangevoerde daadzaken waaruit blijkt dat in den tijd van twee jaren, twee der gewone gouvernementen bezendingen van troepen en beoogdigheden naar de Molukkes, ook grootendeels door de uiterste slechtheid der Zeekaarten, gebleven zijn.

Wij hopen dat deze onze opmerking, die wij thans niet vreden zullen uitbreiden, ter behoorder plaats ingang vindt, dat men de Marine-schepen van alles voorzie, wat tot opnemingen dienstig geacht kan worden, en bij hunne togten in Indië last gewenige opnemingen te doen, en dat op die wijze het Ministerie van Kolonien toone, dat het ook ten dien aanzien het goede wil, en met de daad doe blijken dat deszelfs streven ten deze strekt tot beveiliging der Zeevaart en behoud van menschenlevens.

(Handelsblad).

ADVERTENTIEN.

B O E K D R U K K E R S G E Z E L L E N.
hetzij aan de Kas of aan de Pers werkzaam, mits hun werk aan een van beide grondig verstaande, en van goede getuigschriften voorzien, kunnen zich ter afdeling van vast werk, vervoegen bij *J. J. A. N. K. E. N. S. T. E. P. J. N.* en *Z O O N* te 's Bosch, Brieven Franco.

M A R K T B E R I C H T.

Grainprijzen te 's Hertogenbosch, den 3 Januarij, 1859.

Rogge	7-83	à	0-80
Boekweit	5-33	à	0-00
Haver	2-66	à	2-47
Garst	0-00	à	0-00

Het Nederlandsch pond Boter 0-72 à 0-80
 De 3' Nederlandsche ponden Roggebrood 36 cents.

B U I T E N L A N D S C H E B E U R S P R I J Z E N

Ter Londonsche beurs van den 28 waren genoteerd: 3 pCt. gec. 94½; Ned. 2½ pCt. 55½, 3 pCt. 104, Sp. Ardoin 104, Portugal 20, Braz. 77½.
 Ter beurse te Parijs was den 31 December 5 pCt. 109.75, 3 pCt. 78.60, Nap. r. 98.90, Sp. Ardoin 174, Rom. L. 99½.
 Den 2 Januarij werden te Antwerpen de Ardoin tegen 16½ a 17½ verhandeld.

B I N N E N L A N D S C H E B E U R S P R I J Z E N.

Heden, Woensdag 2 December, ten 4 en een kwartier ure.
 Werk. Seb. 2½ pCt. 54½, ½; dito 5 pCt. 101½; Kansh. 7 25½, 1½; Amst. Synd. 4½ pCt. 94½, 95; dito 3½ pCt. 78½, ½, 80; Handelsm. 175½, ½; Oost-Ind. 5 pCt. 99½; Ardoin van 85 p. s. 16½, 1½; Oude-Russen 5 pCt. 105½.